

ارائه برنامه کاربردی آموزشی مبتنی بر تلفن همراه هوشمند برای اختلال طیف اوتیسم

چکیده:

مقدمه: اوتیسم اختلال رشدی عصبی با علائمی نظیر نقص در برقراری ارتباط و تعاملات اجتماعی و رفتارهای تکراری و کلیشه‌ای است که در طول سه سال اول زندگی نمایان شده اما به دلیل آشنا نبودن والدین با این اختلال دیر تشخیص داده می‌شود. با تشخیص و مداخلات درمانی زودهنگام می‌توان از اثرات این اختلال در درازمدت کاست، و با آموزش والدین می‌توان به تشخیص زودهنگام این اختلال کمک کرد. هدف پژوهش حاضر ایجاد برنامه کاربردی آموزشی مبتنی بر تلفن همراه هوشمند برای اختلال طیف اوتیسم بود تا بتواند راهکارهای پیشگیری، تشخیص، خودمراقبتی و توانبخشی اوتیسم را به والدین آموزش دهد.

روش پژوهش: این پژوهش از نوع توسعه‌ای-کاربردی بود که در دو مرحله انجام شد. ابتدا پرسشنامه تنظیم شده براساس منابع علمی و راهنماهای جهانی در زمینه اوتیسم جهت نیازسنجی اطلاعاتی و تعیین عناصر داده و ملزومات عملکردی برنامه کاربردی توسط هشت نفر از پزشکان متخصص روانپزشکی و مغز و اعصاب در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی ایران تکمیل گردید که به روش هدفمند انتخاب شدند. داده‌های بدست آمده تحلیل و برنامه کاربردی برپایه نتایج طراحی شد و در نهایت جهت ارزیابی کاربردپذیری در اختیار ۳۴ نفر از والدین قرار گرفت. در قسمت نیازسنجی چنانچه میانگین نظر پزشکان برای گزینه‌ای بالای ۶۰ درصد بود در برنامه لحاظ شد و برای تحلیل کاربرد پذیری براساس طیف لیکرت ده گزینه‌ای میانگین امتیاز نظر کاربران بررسی و در سه سطح ضعیف، متوسط و خوب قرار می‌گرفت. تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار و در محیط نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ صورت گرفت.

یافته‌ها: در طراحی برنامه کاربردی آموزشی مبتنی بر تلفن همراه هوشمند برای اختلال طیف اوتیسم از سیستم عامل اندروید و زبان برنامه نویسی جاوا در محیط اندروید استودیو استفاده شد. براساس نظرات پزشکان متخصص مهمترین عناصر داده برنامه کاربردی در زمینه اوتیسم شامل داده‌های جمعیت شناختی والدین و کودک و داده‌های بالینی شامل تعریف علمی اوتیسم، آموزش علائم و نشانه‌های اوتیسم، آموزش راهکارهای خودمراقبتی از کودک مبتلا به اوتیسم، آموزش راهکارهای توانبخشی به کودک مبتلا به اوتیسم و همچنین معرفی مراکز درمانی و نگهداری اوتیسم بود. ارائه آزمون غربالگری تشخیص اوتیسم برای سنین شش، ۱۲، ۲۴ و ۳۶ ماهگی از دیگر ویژگی‌های این برنامه کاربردی بود که مورد تایید پزشکان قرار داشت. ارزیابی کاربردپذیری برنامه کاربردی توسط والدین نشان داد که کاربران، برنامه کاربردی را با میانگین امتیاز ۷/۶ (از مجموع نه امتیاز) در سطح خوب ارزیابی کردند.

نتیجه گیری: از آنجا که آموزش والدین در زمینه اوتیسم می‌تواند نقش مهمی در تشخیص زودهنگام و غربالگری اولیه اوتیسم داشته باشد، ایجاد و پیاده‌سازی برنامه‌های کاربردی آموزشی مبتنی بر تلفن همراه در زمینه اوتیسم می‌تواند با آموزش والدین و ارائه آزمون‌های غربالگری تشخیصی، به پیشگیری، تشخیص، خودمراقبتی و توانبخشی از کودک مبتلا به اوتیسم کمک کند. برنامه‌های کاربردی مبتنی بر تلفن همراه هوشمند از لحاظ کاربردپذیری توسط کاربران مورد تایید است و این نشان از مقبولیت و کارا بودن این برنامه‌ها در زمینه سلامت دارد و می‌تواند راهکارهای جدید برای آموزش اوتیسم از طریق سلامت همراه باشد

کلید واژه ها: اوتیسم، والدین، آموزش، برنامه کاربردی، تلفن همراه